

CYNGOR SIR YNYS MÔN

ADRODDIAD I:	PWYLLGOR GWAITH
DYDDIAD:	17 MEHEFIN 2019
PWNC:	ADRODDIAD ALLDRO CYFALAF 2018/19
AELOD(AU) PORTFFOLIO:	Y CYNGHORYDD R WILLIAMS
PENNAETH GWASANAETH	MARC JONES (EST. 2601)
AWDUR YR ADRODDIAD: FFÔN: E-BOST:	GARETH ROBERTS 01248 752675 GarethRoberts@ynysmon.gov.uk
AELODAU LLEOL	d/b

A - Argymhellad/Argymhellion a Rheswm/Rhesymau

- Nodi sefyllfa alldro ddrafft y Rhaglen Gyfalaf ar gyfer 2018/19 sy'n destun Archwiliad; a
- Chymeradwyo cario £3.065m drosodd i 2019/20 ar gyfer y tanwariant ar y rhaglen oherwydd llithriad. Bydd y cyllid ar gyfer hyn hefyd yn cario drosodd i 2019/20 (Atodiad A – paragraff 4.2).

B - Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd eich rhesymau dros eu gwrthod ac/neu ddewis yr opsiwn hwn?

d/b

C - Am ba reswm mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

- Mae'r adroddiad hwn yn nodi perfformiad ariannol y Gyllideb Gyfalaf ar gyfer blwyddyn ariannol 2018/19, sy'n destun Archwiliad;
- Mae monitro'r gyllideb yn swyddogaeth i'r Pwyllgor Gwaith.

CH - A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â pholisi a gymeradwywyd gan y Cyngor Llawn?

Ydi

D - A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Ydi

DD - Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori? Beth oedd eu sylwadau?

1	Prif Weithredwr / Uwch Dîm Arweinyddiaeth (UDA) (gorfodol)	
2	Cyllid / Adran 151 (gorfodol)	d/b – y Swyddog Adran 151 yw awdur yr adroddiad hwn
3	Swyddog Cyfreithiol / Swyddog Monitro (gorfodol)	
4	Adnoddau Dynol (AD)	
5	Eiddo	
6	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)	
7	Sgriwtini	
8	Aelodau Lleol	
9	Unrhyw gyrff allanol / arall/eraill	

E - Risgiau ac unrhyw gamau lliniaru (os yn berthnasol)	
1	Economaidd
2	Gwrthdodi
3	Trosedd ac Anhrefn
4	Amgylcheddol
5	Cydraddoldebau
6	Cytundebau Canlyniad
7	Arall
F - Atodiadau:	
Atodiad A – Adroddiad Alldro Cyfalaf – 2018/19	
Atodiad B – Crynodeb o'r Gwariant Cyfalaf yn erbyn y Gyllideb Gyfalaf a'r llythriad i 2019/20	
FF - Papurau cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):	
<ul style="list-style-type: none"> • Cyllideb Gyfalaf 2018/19, fel yr argymhellwyd gan y Cyngor Sir ar 28 Chwefror 2018; • Adroddiad Monitro Cyfalaf 2018/19 ar gyfer chwarter cyntaf 2018/19 a gyflwynwyd i'r Pwyllgor hwn ar 17 Medi 2018; • Adroddiad Monitro Cyllideb Cyfalaf 2018/19 ar gyfer ail chwarter 2018/19 a gyflwynwyd i'r Pwyllgor hwn ar 26 Tachwedd 2018; • Adroddiad Monitro Cyfalaf 2018/19 ar gyfer trydydd chwarter 2018/19 a gyflwynwyd i'r Pwyllgor hwn ar 18 Chwefror 2019. 	

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Dyma'r adroddiad ar yr Alldro Cyfalaf ar gyfer blwyddyn ariannol 2018/19 sy'n caniatáu i Aelodau nodi cynnydd o ran Gwariant Cyfalaf a Derbyniadau Cyfalaf yn erbyn y Gyllideb Gyfalaf. Mae'r ffigurau yn yr adroddiad hwn yn amodol ar Archwiliad.

Yn 2018/19, cymeradwyodd y Cyngor Raglen Gyfalaf o £37.017m ar gyfer gwasanaethau nad ydynt yn ymwneud â thai a Rhaglen Gyfalaf o £12.417m ar gyfer y CRT. Yn ychwanegol, ym mis Mehefin 2018, caniatodd y Cyngor i Lithriad Cyfalaf o £9.348m gael ei ddwyn ymlaen o 2017/18. Ers gosod y gyllideb, mae cynlluniau eraill wedi cael eu hychwanegu at y rhaglen, y rhan fwyaf ohonynt yn cael eu hariannu gan grantiau ac yn werth £5.058m gyda'i gilydd, ac fe adolygwyd rhai cyllidebau gan arwain at ostyngiad o £0.959m. Daw hyn â chyfanswm y gyllideb gyfalaf ar gyfer 2018/19 i £62.881m.

2. GWARIANT CYFALAF 2018/19

- 2.1 Tabl Crynodeb o'r gwariant hyd at 31 Mawrth 2019:-

Gwasanaeth	Cyllideb Flynyddol £'000	Cyfanswm Gwariant £'000	(Tan) / Gorwariant £'000	% y Gyllideb Flynyddol sydd wedi ei gwario
Cronfa Gyffredinol Tai	3,483	1,108	(2,375)	32
CRT Tai	16,360	9,028	(7,332)	55
Dysgu Gydol Oes	12,226	7,233	(4,993)	59
Economaidd ac Adfywio	6,645	4,017	(2,628)	60
Priffyrdd	18,645	6,055	(12,590)	32
Rheoli Gwastraff	86	84	(2)	98
Eiddo	871	697	(174)	80
Trawsnewid	535	448	(87)	84
Cynllunio	2,275	1,839	(436)	81
Gwasanaethau Oedolion	1,755	168	(1,587)	10
Cyfanswm	62,881	30,678	(32,204)	49
Cyllidwyd gan:				
Grant Cyfalaf	34,771	18,557	(16,213)	53
Derbyniadau Cyfalaf	1,312	726	(586)	55
Bethyca a Chefnogaeth	5,064	402	(4,662)	8
Bentyca Di-gefnogaeth	5,999	4,266	(1,733)	71
Cyfraniad Refeniw	13,691	6,357	(7,334)	46
Cronfeydd Wrth Gefn	661	-	(661)	-
Benthyciad	374	369	(5)	99
Tanwariant o 2017/18	1,010	-	(1,010)	-
Cyfanswm Cyllido	62,881	30,678	(32,204)	49

- 2.2** Roedd y Gyllideb ar gyfer y Gronfa Gyffredinol yn £46.521m a dim ond £21.650m o Wariant a gafwyd erbyn 31 Mawrth 2019, a oedd yn cyfateb i 47% o'r gyllideb. Y prif reswm am y tanwariant oedd y tanwariant mawr yn erbyn y chwe prosiect canlynol: Isadeiledd Strategol Caergybi, Priffordd Newydd i Wylfa Newydd, Ysgol Newydd Llangefni, Safle Preswyl i Sipsiwn a Theithwyr, y Porth Ymwelwyr a Gofal Ychwanegol yn Seiriol. Dim ond £0.211m o'i gyllideb o £1.370m a wariodd prosiect Isadeiledd Strategol Caergybi oherwydd y broses ail-dendro, a bydd hwn nawr yn cario drosodd i 2019/20, gyda'r Briffordd Newydd i Wylfa Newydd yn gwario dim o'i gyllideb £12.000m, ac mae'r holl waith ar y cynllun hwn nawr wedi'i ohirio. Dim ond £0.421m o'i gyllideb o £5.233m a wariwyd ar Ysgol Newydd Llangefni, ac mae'r tanwariant o ganlyniad i oedi gyda'r rhaglen er mwyn ailadrodd y broses ymgynghori. Dim ond £0.053m a wariwyd o'r gwariant o £1.858m a gynlluniwyd ar y prosiect Safle Preswyl i Sipsiwn a Theithwyr yn sgil y gwaith o baratoi cynlluniau manwl ac adroddiadau cysylltiedig er mwyn sicrhau Caniatâd Cynllunio. Gwariwyd dim ond £0.092m ar y prosiect Porth Ymwelwyr yn erbyn cyllideb o £1.398m oherwydd amseriad cymeradwyo'r grant ac ni wnaeth y prosiect Gofal Ychwanegol yn Seiriol wario dim o'i gyllideb £1.000m, ac mae'n debygol o fynd yn ei flaen yn y dyfodol trwy ffynhonnell gyllid wahanol. Mae rhestr lawn o wariant y cynlluniau cyfalaf yn erbyn y gyllideb i'w weld yn Atodiad B yr adroddiad hwn.
- 2.3** Mae'r Cyfrif Refeniw Tai wedi gwario 55% o'i gyllideb gyfan. Y prif reswm pam na chafodd y gyllideb gyfan ei gwario oedd oherwydd tanwariant o ran Prynu Eiddo Presennol a Datblygu Eiddo Newydd, lle gwariwyd dim ond £1.525m o'i gyllideb o £7.964m (19%), oherwydd yr oedi wrth ddechrau ein prosiectau adeiladu tai newydd. Fe wnaeth y prosiect Gwella Effeithlonrwydd Ynni wario 1.6% yn unig o'i gyllideb (£0.016m yn erbyn cyllideb o £1.000m), gyda Gwaith Amgylcheddol yn gwario dim o'i gyllideb o £0.500m. Bydd y cynlluniau hyn nawr yn cael eu cwblhau yn 2019/20.
- 2.4** Mae'r rhaglen o welliannau i fân-ddaliadau, a gyllidir o'r derbyniadau cyfalaf sydd wedi'u neilltuo o werthu mân-ddaliadau ac incwm rhent, wedi bod yn rhedeg am sawl blwyddyn. Dygwyd diffyg o £0.078m ymlaen o 2017/18, ac roedd y derbyniadau cyfalaf hyd at ddiwedd y flwyddyn ariannol yn dod i gyfanswm o £0.285m, gyda gwariant o £0.224m erbyn 31 Mawrth 2019. O ganlyniad, mae yna nawr ddiffyg o £0.078m. Fe wnaethom hefyd dderbyn cyfraniad gan glient o £0.012m ar gyfer un o'r darnau gwaith, sy'n golygu bod y rhaglen mân-ddaliadau nawr wedi'i chwblhau gyda chyllideb gytbwys.
- 2.5** Fel y gwelir o Dabl 2.1 (uchod), mae gwahaniaeth sylweddol yn y cyllid ar gyfer Grantiau Cyfalaf, Benthycâ â Chefnogaeth, Benthycâ Di-gefnogaeth a Chyfraniadau Refeniw. Sonnir am y prif reswm dros y tanwariant mewn grantiau ym mharagraff 2.2, lle mae prosiectau Grantiau Cyfalaf mawr yn Isadeiledd Strategol Caergybi, Priffordd Newydd i Wylfa Newydd, Ysgol Newydd Llangefni a'r Porth Ymwelwyr wedi tanwario'n sylweddol. Bydd Isadeiledd Strategol Caergybi, Ysgol Newydd Llangefni a'r Porth Ymwelwyr i gyd yn llithro i 2019/20 ynghyd â'r Arian Grant. Y prif reswm am y gwahaniaeth yn y Benthycâ Di-gefnogaeth yw'r tanwariant ar raglen Ysgolion yr 21ain Ganrif. Dyma'r rheswm hefyd am y gwahaniaeth mewn Benthycâ â Chefnogaeth, ynghyd â'r tanwariant mewn perthynas â chynllun Gofal Ychwanegol Seiriol a'r tanwariant ar y Safleoedd Preswyl i Sipsiwn a Theithwyr, a oedd yn cael eu cyllido'n rhannol o leiaf trwy Fenthycâ â Chefnogaeth. Fel y sonnir ym mharagraffau 3.1.14 a 3.1.15, derbyniodd yr Awdurdod gyllid grant ychwanegol yn lle cyllid lleol yn 2018/19, a dyma'r rheswm pam na ddefnyddiwyd unrhyw gronfeydd wrth gefn i gyllido rhaglen gyfalaf 2018/19. Yn olaf, gellir priodoli'r gwahaniaeth mewn Cyfraniad Refeniw i'r tanwariant yn y CRT, a gyllidir yn bennaf trwy gyfraniadau refeniw.

3. CYLLIDO

3.1 Grantiau Cyfalaf

- 3.1.1** Mae yna nifer o gynlluniau Grant Cyfalaf yn y Rhaglen Gyfalaf ar gyfer 2018/19. Mae yna rai cynlluniau blynyddol a gwblhawyd yn ystod y flwyddyn, megis y Grant Cyfalaf Diogelwch y Ffyrdd a'r Grant Galluogi. Cwblhawyd rhai cynlluniau yn ystod y flwyddyn hefyd a oedd wedi derbyn cyllid grant yn y blynyddoedd cynt, megis Ffordd Gyswllt Llangefni. Mae rhai cynlluniau dal yn mynd rhagddynt a byddant yn parhau yn 2019/20, megis Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif a Neuadd y Farchnad. Dyfarnwyd cynlluniau Grantiau Cyfalaf newydd hefyd yn ystod y flwyddyn, gan gynnwys y Rhaglen Targedu Buddsoddiad Adfywio (TRIP) a Chronfa Drafnidiaeth Leol Isadeiledd Porthladd Caergybi.
- 3.1.2 Neuadd y Farchnad, Caergybi** – Roedd y contractwr wedi disgwyl bod oddi ar y safle cyn ddiwedd Mawrth ond oherwydd nifer o faterion yn gysylltiedig â chludo newyddau arbenigol i'r safle, cytunwyd i ymestyn yr amser hyd ddiwedd Mai. Bwriedir cwblhau'r gwaith ffitio terfynol a gosod y lifft ym mis Mehefin, a bydd y gwasanaeth llyfrgell yn dechrau ei ddefnyddio yn yr haf.
- 3.1.3 Ffordd Gyswllt Llangefni** – Fe wnaeth gwaith ar Ran 3 barhau yn ystod Chwarter 4 a chwblhawyd y gwaith wynebu. Cwblhawyd peth o'r gwaith tirlunio ym mis Ionawr yn ogystal â llinellau ac arwyddion. Cafodd y ffordd ei chwblhau a'i hagor yn swyddogol gan y Gweinidog ar gyfer yr Economi a Thrafnidiaeth (Ken Skates AC) ar 7 Chwefror 2019.
- 3.1.4 Isadeiledd Strategol Llangefni** – Mae'r cynllun yn cynnwys adeiladu 5 (pump) o unedau diwydiannol newydd ar hen safle Hyfforddiant Môn ac estyniad i'r Ganolfan Fusnes i'w gosod i'r sector preifat. Mae'r unedau diwydiannol newydd nawr wedi'u cwblhau, ac mae pob un o'r pump wedi eu gosod. Mae'r gwaith adeiladu yn y Ganolfan Fusnes wedi'i gwblhau, fodd bynnag oherwydd problemau gyda'r contractwr bydd y gwaith ffitio mewnol yn cael ei gwblhau'n fuan yn 2019/20.
- 3.1.5 Cronfa Drafnidiaeth Leol Isadeiledd Porthladd Caergybi** – Mae cyllid wedi'i sicrhau sy'n dod i gyfanswm o £0.604m ar gyfer gwaith dylunio a pharatoi yn Hyb Porth Caergybi, ac ar gyfer gwaith paratoi i ddatblygu isadeiledd newydd ym Mhorthladd Caergybi. Cafodd y gwaith ar Isadeiledd Porthladd Caergybi ei gwblhau ar gost o £596k a gyllidwyd 50% trwy Lywodraeth Cymru a 50% trwy Stena. Mae'r gwaith dylunio a pharatoi tendr yn parhau ac fe ddefnyddiwyd grant o £287k yn 2018/19 a bydd cyllid cyfatebol gan Stena yn cario drosodd i 2019/20.
- 3.1.6 Ysgolion yr 21ain Ganrif** – Mae'r cyllid ar gyfer Ysgol Cybi ac Ysgol Rhyd y Llan wedi'i dynnu i lawr yn llawn fel rhan o Raglen Ysgolion yr 21ain Ganrif. Mae'r gwaith wedi'i gwblhau ar adeilad newydd sbon Ysgol Santes Dwynwen ac fe agorodd yr ysgol ym mis Ebrill ar ôl gwyliau'r Pasg. Cafodd y grant ei dynnu i lawr yn llawn yn Chwarter 2 a bydd y Cyngor yn cyllido unrhyw wariant ychwanegol fel rhan o'i gyllid cyfatebol. Mae'r gwaith yn Ysgol Brynsiencyn ac Ysgol Parc Y Bont wedi'i gwblhau. Roedd y rhaglen ar gyfer Band A i fod i gael ei chwblhau yn 2020, fodd bynnag, bydd prosiect Ysgol Newydd Llangefni, sydd i fod wedi'i gwblhau erbyn 2022, yn aros yn rhan o raglen Band A. Mae penderfyniad os ddylid ymgymryd â'r cynlluniau yn dibynnu ar ganlyniad yr ymgynghoriad ar foderneiddio'r ddarpariaeth ysgolion yn ardal Llangefni.
- 3.1.7 Cyfalaf Diogelwch Ffyrdd** – Bydd y cynllun hwn yn golygu gwneud gwaith cyfalaf ar ffordd yr A5025 o Borthaethwy i Amlwch. Mae gwaith wedi dechrau ar y cynllun ac roedd y gwariant am y flwyddyn yn £0.200m yn erbyn cyllideb o £0.220m.

- 3.1.8 Lliniaru Llifogydd ym Miwmares** – Mae LIC nawr wedi derbyn yr Adroddiad Asesiad Tendr ac wedi cymeradwyo cost lawn y cynllun, oddeutu £1.700m, ac mae'r contract ar gyfer y gwaith yma wedi'i ddyfarnu. Fodd bynnag, oherwydd bod y prif gontractwr wedi mynd i ddwylo'r gweinyddwyr, bu oedi gyda chynnydd y gwaith. Yn dilyn trafodaethau, mae contractwr newydd wedi'i benodi erbyn hyn ac mae gwaith wedi ailgychwyn ar y safle. Disgwylir bellach y bydd y gwaith yn cael ei gwblhau erbyn diwedd y flwyddyn galendr, bydd yna rai costau ychwanegol ac mae'r rhain yn cael eu cyfrifo ar hyn o bryd. Mae Llywodraeth Cymru yn ymwybodol o'r sefyllfa.
- 3.1.9 Lliniaru Llifogydd ym Mhentraeth** – Mae Llywodraeth Cymru wedi dyrannu cyllid ar gyfer cynllun Lliniaru Llifogydd yn Nant y Felin, Pentraeth o fewn eu rhaglen ar gyfer blwyddyn ariannol 2019/20. Fodd bynnag, er mwyn cael cynnig ffurfiol mae'n rhaid i'r Awdurdod wneud cais unwaith mae'r holl ganiatadau a phrisiau tendr mewn lle i gychwyn y gwaith. Ar hyn o bryd, rhagwelir y bydd y gwaith yma yn mynd allan i dendr ym mis Mehefin/Gorffennaf ac y bydd y gwaith adeiladu yn dechrau ym mis Hydref.
- 3.1.10 Isadeiledd Strategol Caergybi** – Mae'r cynllun hwn ar gyfer adeiladu 10 (deg) o unedau diwydiannol newydd ym Mhenrhos, Caergybi. Fodd bynnag, oherwydd oedi gyda'r broses gaffael, ni fydd gwaith yn dechrau ar y safle tan 2019/20 a chaiff ei gwblhau yn ystod 2020. Cafwyd cyllid o Gronfa Datblygu Rhanbarthol Ewrop a sefydlwyd Menter ar y Cyd â Llywodraeth Cymru a fydd yn darparu'r cyllid cyfatebol ar gyfer y cynllun. Bydd y contractwyr wedi eu penodi erbyn diwedd Mai neu ddechrau Mehefin, i fod.
- 3.1.11 Porth Twristiaeth** – Mae prosiect CDT (Cyrchfan Denu Twristiaeth) Porth Ymwelwyr Caergybi yn becyn o brosiectau sy'n digwydd dros sawl blwyddyn, a chânt eu cyllido'n bennaf trwy Gronfa Ddatblygu Rhanbarthol Ewrop, Llywodraeth Cymru a Chronfa Dreftadaeth y Loteri. Mae'n cynnwys gosod Deunyddiau Brandio Hyrwyddol yn y Porthladd a'r Orsaf sy'n dangos cyrchfannau ymwelwyr eiconig, a chyfoethogi profiad yr ymwelydd yn Nghaer Rufeinig Sant Cybi, Parc y Morglawdd a Mynydd Twr. Mae'r gwaith o ddylunio'r gosodiad yn y porthladd wedi cychwyn yn ystod chwarter 4 a chaiff ei weithredu yn 2019/20.
- 3.1.12 Priffordd Newydd i Wylfa Newydd** – Mae'r holl waith wedi'i atal ar y prosiect hwn ar hyn o bryd.
- 3.1.13 Mae Llywodraeth Cymru wedi cymeradwyo cyllid ar gyfer y Rhaglen Targedu Buddsoddiad Adfywio (TRIP).** Pwrpas y cyllid yw dod â 108 o eiddo gwag yn ôl i ddefnydd trwy bedwar cynllun, sef Cymorth i Brynwyr Tro Cyntaf, Cymorth i Landlordiaid Tai Gwag, Ymyrraeth Uniongyrchol Tai Gwag a Byw mewn Canol Trefi. Bydd y cynlluniau hyn yn cael eu cyflawni gan Gyngor Sir Ynys Môn, fel yr awdurdod arweiniol, a Chyngor Gwynedd fel ei bartner cyflawni ar y cyd. Bydd cyfanswm y cyllid yn £3.250m, gyda chyfran Ynys Môn yn £1.800m dros dair mlynedd. Yn 2018/19, mae'r gyllideb yn £0.295m. Rhoddwyd 18 o grantiau Prynwyr Tro Cyntaf oedd yn dod i gyfanswm o £295k, ac fe brynwyd eiddo gan yr Awdurdod. Gwariwyd cyfanswm o £733k ar draws Ynys Môn a Gwynedd.
- 3.1.14 Grant Priffyrdd Ychwanegol** – Yn rhan olaf 2018/19, cafodd yr Awdurdod £0.603m o gyllid grant ychwanegol ar gyfer gwneud gwelliannau i ffyrdd yr ynys. Cafodd y cyllid grant ei ddefnyddio i gyllido cynlluniau cyfalaf a bennwyd yn lleol yn 2018/19, yn lle cyllid o adnoddau yr Awdurdod ei hun. Bydd y cyllid mae'r Awdurdod wedi'i arbed trwy'r grant hwn nawr yn cael ei ddefnyddio i gyllido'r gwaith ychwanegol ar adnewyddu priffyrdd yn 2019/20.

3.1.15 Grant Ychwanegol Cynnal a Chadw Ysgolion – Yn rhan olaf 2018/19, cafodd yr Awdurdod £0.970m o gyllid grant ychwanegol ar gyfer gwaith Cyfalaf cynnal a chadw mewn ysgolion. Cafodd y cyllid grant ei ddefnyddio i gyllido cynlluniau cyfalaf a bennwyd yn lleol yn 2018/19, yn lle cyllid o adnoddau yr Awdurdod ei hun. Bydd y cyllid mae'r Awdurdod wedi'i arbed trwy'r grant hwn nawr yn cael ei ddefnyddio i gyllido gwaith Cyfalaf cynnal a chadw ysgolion yn 2019/20.

3.2 Derbyniadau Cyfalaf

3.2.1 Roedd y Derbyniadau Cyfalaf ar gyfer blwyddyn ariannol 2018/19 fel a ganlyn:-

	Cyllideb 2018/19 £'000	Derbyniwyd hyd at 31-Mawrth-2019 £'000	Amrywiad (O dan) / Uwchben y Gyllideb £'000
Cronfa'r Cyngor:			
Mân-ddaliadau	264	285	21
Cyffredinol	1,431	961	(470)
Diwydiannol	105	20	(85)
Ysgolion	1,246	326	(920)
Cyfanswm	3,046	1,592	(1,454)

3.2.2 Roedd y Derbyniadau Cyfalaf Defnyddiadwy ar gyfer 2018/19 yn £1.592m yn erbyn cyllideb o £3.046m, sy'n 52% o'r gyllideb. Y prif reswm am yr amrywiad yw na dderbyniwyd yr holl Dderbyniadau Cyfalaf yn ystod y flwyddyn, er enghraifft, ased yn Llangefni gwerth £0.500m a tair ysgol sy'n dod i gyfanswm o £1.047m. Disgwylir y bydd yr holl asedau hyn yn cael eu gwerthu yn ystod 2019/20. Fel y gellir gweld yn Atodiad B, bydd rhai cynlluniau Cyfalaf yn cael eu cwblhau yn y flwyddyn ariannol nesaf, a bydd y cyllid ar gyfer y cynlluniau hyn hefyd yn cael ei gario drosodd i 2019/20. Bydd y llithriad yn y derbyniadau Cyfalaf hyn yn cyllido'n rhannol y llithriad yn y rhaglen gyfalaf. Bydd unrhyw dderbyniadau cyfalaf sydd dros ben, ar ôl cyllido unrhyw orwariant a'r gwaith pellach, yn cael eu trosglwyddo i Dderbyniadau Cyfalaf y Gronfa Gyffredinol.

3.2.3 Ar y cyfan, roedd hi'n flwyddyn ariannol gweddol ddistaw mewn perthynas â Derbyniadau Cyfalaf, gan dderbyn dim ond £1.592m, a oedd yn cynnwys gwerthu mân-ddaliad (£0.264m), generadur (£0.140m), tri o safleoedd cyn ysgolion (£0.326m), y Ganolfan Fenter (£0.150m) a gwerthu gweithdai (£0.140m).

4. Y BLYNYDDOEDD I DDOD

4.1 Cafodd yr Adroddiad ar Gyllideb Gyfalaf 2019/20 ei ystyried a'i gymeradwyo gan y Cyngor llawn ar 27 Chwefror 2019. Mae'r rhaglen gyfalaf gyfan ar gyfer 2019/20 (yn cynnwys Ysgolion yr 21ain Ganrif a'r Cyfrif Refeniw Tai) yn dod i gyfanswm o £30.392m. Gellir torri hyn i lawr i'r: Ymrwymiad Cyfredol o Raglen Gyfalaf 2018/19 (£6.429m), Buddsoddi mewn Asedau Cyfredol (£2.539m), Ail-wynebu Priffyrdd (£1.359m), Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif (£4.809m), cynlluniau cyfalaf newydd ar gyfer 2019/20 (£2.146m) a'r CRT (£13.110m). Y cyllid arfaethedig fydd £13.579m (45%) o ffynonellau cyllid allanol megis Grantiau Cyfalaf a £16.813m (55%) o ffynonellau mewnol. Mae hyn yn cynnwys £3.666m o fenthycia â chefnogaeth, £1.402m o fenthycia di-gefnogaeth, £1.098m o gyllid a ddygwyd ymlaen, £1.197m o gyllid sydd wedi'i amnewid, gyda'r £9.450m yn weddill yn cael ei gyllido o gronfeydd wrth gefn y Cyngor ei hun.

- 4.2** Fel y gellir gweld yn Atodiad B, bwriedir y bydd £3.065m yn cael ei gario drosodd i 2019/20 fel llithriad ar gyfer cynlluniau cyfalaf na chawsant eu cwblhau erbyn diwedd Mawrth 2019. Gyda'i gilydd, mae cynlluniau yn y Gronfa Gyffredinol sy'n werth cyfanswm o £2.388m a chynlluniau CRT gwerth £0.677m. Bydd y cyllid ar gyfer y cynlluniau hyn hefyd yn llithro i 2019/20 ac, ar gyfer y Gronfa Gyffredinol, mae hyn yn cynnwys £0.477m o Dderbyniadau Cyfalaf, £1.614m o Grantiau Cyfalaf, Benthycia â Chefnogaeth gwerth £0.111m a £0.186m o'r Cronfeydd wrth Gefn, gyda'r elfen CRT yn dod o'r Cyfraniad Refeniw o'r CRT. Fel y gwelir yn Nhabl 2.1 a pharagraff 2.5 yr adroddiad hwn, mae digon o danwariant yn erbyn y ffrydiau cyllido hyn y gellir ei gario drosodd i 2019/20.
- 4.3** Os bydd y llithriad yn Atodiad B yr adroddiad hwn yn cael ei gymeradwyo gan y Pwyllgor yma, bydd cyfanswm y Rhaglen Gyfalaf ar gyfer 2019/20 yn £33.457m, lle bydd £19.670m o hwnnw yn dod o'r Gronfa Gyffredinol a £13.787m o'r CRT. Gellir ychwanegu cynlluniau eraill i'r Rhaglen Gyfalaf yn ystod 2019/20 os daw cyllid grant ychwanegol ar gael.

5. YR EFFAITH AR Y STRATEGAETH RHEOLI TRYSORLYS

- 5.1** Roedd y Gofyniad Cyllido Cyfalaf ar 31 Mawrth 2019 yn £138.662m, sef angen sylfaenol yr Awdurdod i fenthycia er mwyn gallu cyllido ei Raglen Gyfalaf. Mae benthycia allanol ar hyn o bryd yn sefyll ar £132.461m, sy'n golygu i bob pwrpas fod angen i'r Awdurdod fenthycia £6.201m, naill ai'n fewnol neu'n allanol, i gyllido'r Rhaglen Gyfalaf gyfredol. Petaem yn benthycia'n allanol, bydd yr Awdurdod yn parhau i fod o fewn ei derfynau benthycia awdurdodedig yn unol â Datganiad Strategaeth Rheoli Trysorlys 2018/19 (Atodiad 11 y datganiad hwnnw).

6. CASGLIAD

- 6.1** Er bod lefel y tanwariant yn sylweddol (51% o'r cyllid sydd ar gael), mae'r rhan fwyaf ohono'n ymwneud â gwariant ar brosiectau mawr, lle nad yw amseriad y gwaith wedi dilyn yr amserlen a fwriadwyd (Ysgolion yr 21ain Ganrif, safleoedd i Sipsiwn a Theithwyr, prosiectau isadeiledd a Phrynu Eiddo Presennol a Datblygu Eiddo Newydd ar gyfer y CRT) neu gynlluniau lle nad oes gan y Cyngor reolaeth ar raglennu'r gwaith (gwelliannau i'r ffordd at Wylfa). Yn achos prosiectau cyfalaf mawr, mae'n arferol i gael oedi annisgwyl ac nid yw'n anarferol gweld gwariant ar brosiectau o'r fath yn llithro. Ym mhob achos, llwyddwyd i sicrhau'r cyllid ar gyfer y prosiectau hyn a bydd yn cael ei gario drosodd i 2019/20, sy'n golygu na fydd y Cyngor yn colli unrhyw adnoddau.

Crynodeb o'r Gwariant Cyfalaf yn erbyn y Gyllideb Gyfalaf a'r Iilithriad i 2019/20

Gwasanaeth	Cyllideb Flynyddol (£)	Cyfanswm Gwariant (£)	Cyfanswm (Tan) / Gorwariant (£)	% y Gyllideb Flynyddol sydd wedi ei gwario	% Amrywiad	Tanwariant i'w gario ymlaen i 2019/20 (£)	Sylwadau
Cronfa Dai Gyffredinol							
Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl	1,006,790	482,552	(524,238)	48	52	150,000	Oherwydd dyraniad newydd a roddwyd yn 2019/20, dim ond £0.150m o lithriad sydd ei angen, a chaiff hwnnw ei gyllido trwy dderbyniadau cyfalaf. Mae'r tanwariant o ganlyniad i lai na'r disgwyl o addasiadau sector preifat. Ni wnaeth nifer sylweddol o ymholiadau cychwynnol fynd ymlaen i dderbyn grant.
Safle Preswyl ar gyfer Sipsiwn a Theithwyr	1,858,000	52,873	(1,805,127)	3	97		Oherwydd dyraniad newydd a roddwyd yn 2019/20, nid oes angen unrhyw lithriad. Gwariant yn gyfyngedig yn sgîl paratoi cynlluniau manwl ac adroddiadau cysylltiedig ar gyfer sicrhau Caniatâd Cynllunio. Gwaith wedi'i drefnu i gychwyn ar Safle Aros Dros Dro yn ystod
Cynllun Prynw Gorfodol	199,100	176,364	(22,736)	89	11	22,736	Bydd y lithriad yn cael ei gyllido trwy Dderbyniadau Cyfalaf.
Grant Galluogi	93,200	100,997	7,797	108	(8)		
Tai fforddiadwy	30,650	0	(30,650)	0	100	30,650	Bydd y lithriad yn cael ei gyllido trwy Dderbyniadau Cyfalaf.
Grant TRIP - prynwr tro cynta	295,000	295,000	0	100	0		
Cyfanswm	3,482,740	1,107,786	(2,374,954)	32	68	203,386	
CRT Tai							
Contract Gwres Canolog	500,000	411,218	(88,782)	82	18		Tanwariant yn bennaf oherwydd y bwriad i ohirio gwaith i flwyddyn ariannol 2019/20.
Contract Gwaith Cynnal a Chadw a Gynlluniwyd	3,983,500	4,838,159	854,659	121	(21)		Y gorwariant i'w briodoli'n bennaf i waith ychwanegol, er enghraifft gosod systemau atal tân yn ôl-weithredol ym Mhlas Tudur a Queens Park Court. Hefyd, roedd y cynnydd a'r gwariant o ganlyniad ar y safle yn fwy na'r disgwyliadau cychwynnol.
Gwella Perfformiad Ynni	1,000,000	16,048	(983,952)	2	98		Bydd gwaith perfformiad ynni yn cychwyn ar y safle yn Ch1 2019/20. Mae'r gymeradwyaeth i'r Cynllun PV Solar dal yn amodol ar gymeradwyaeth gan y Gweithredwr Rhwydwaith (Scottish Power). Yn ogystal, mae mesurau perfformiad ynni wedi eu hymgorffori o fewn gwaith cynnal a chadw sydd wedi'i gynllunio.
Gwaith Amgylcheddol	500,000	0	(500,000)	0	100		Mae gwariant cyfalaf mewn perthynas â dymchwel garejys wedi llythro a chaiff y gwaith ei wneud yn 2019/20.
Prynu Eiddo Presennol a Datblygu Eiddo Newydd	7,964,780	1,524,910	(6,439,870)	19	81		Roedd y gyllideb yn caniatáu prynu 15 o gyn eiddo Hawl i Brynu, ac i ddatblygu 25 o eiddo newydd. Ar ddiwedd y flwyddyn ariannol, daeth y gwariant i gyfanswm o £1.525m. Bydd gweithwyr ar y safle i ddatblygu 25 o eiddo newydd sbon ar 31 Mawrth; sef 6 tŷ yng Nghaergeri, 3 byngalo ym Moelfre, gyda gweddill y tai ar dri safle yng Nghaergeri. Oherwydd yr oedi gyda chychwyn ein prosiectau tai newydd, roedd tanwariant o £6.4m ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.
Allfodelu Llawr Y Dref	500,000	756,164	256,164	151	(51)		Mae'r gorwariant hwn oherwydd bod gwaith ychwanegol wedi'i adnabod ar y safle ar ôl cychwyn y gwaith. Roedd y gwaith hwn yn golygu ymgorffori'r cyn dŷ warden yn y cynllun.
Addasiadau Sector Cyhoeddus	350,000	374,038	24,038	107	(7)		Gwasanaeth sy'n cael ei arwain gan y galw, yn ymwneud â darparu addasiadau megis lifft grisiau a chawodydd mynediad gwastad fel y gall trigolion barhau i fyw gartref.
Risg Tân	200,000	130,187	(69,813)	65	35		
SATC	1,000,000	737,148	(262,852)	74	26		Y gwariant yn is na'r disgwyl oherwydd bod contractwr a benodwyd i wneud gwaith uwchraddio i geginau, ystafelloedd ymolchi ac ail-weirio wedi mynd i'r wal. Byddwn yn ail-dendro y gwaith yn ystod 2019/20.
Gwaith Adferiad - CRT	362,000	240,579	(121,421)	66	34	677,000	Dyma'r tanwariant net y bydd angen ei lithro i 2019/20 ar gyfer yr holl raglen CRT, a gyllidir trwy gyfraniadau Refeniw. Mae dyraniad newydd o £13.110m ar gyfer y CRT yn 2019/20, ac mae gwariant o £13.787m wedi'i gynllunio yn unol â'r cynllun busnes 30 mlynedd ar gyfer 2019/20, felly, dim ond £0.677m o lithriad sydd ei angen.
Cyfanswm	16,360,280	9,028,451	(7,331,829)	55	45	677,000	

Gwasanaeth	Cyllideb Flynyddol (£)	Cyfanswm Gwariant (£)	Cyfanswm (Tan) / Gorwariant (£)	% y Gyllideb Flynyddol sydd wedi ei gwario	% Amrywiad	Tanwariant i'w gario ymlaen i 2019/20 (£)	Sylwadau
Dysgu Gydol Oes							
Myneidiad i'r Anabl mewn Adeiladau Addysgol	397,330	305,609	(91,721)	77	23		Oherwydd dyraniad newydd a roddwyd yn 2019/20, nid oes angen unrhyw lithriad.
Adnewyddu Adeiladau Addysg	543,950	688,144	144,194	127	(27)		Cafodd y gorwariant ei gyllido trwy grant ychwanegol.
Ysgolion yr 21ain Ganrif - Ysgol Cybi	132,000	131,182	(818)	99	1		
Ysgolion yr 21ain Ganrif - Ysgol Rhyd Y Llan	178,000	169,784	(8,216)	95	5		
Ysgolion yr 21ain Ganrif - Ysgol Parc y Bont	7,000	12,093	5,093	173	(73)		
Ysgolion yr 21ain Ganrif - Ysgol Santes Dwynwen	5,082,748	5,184,505	101,757	102	(2)		
Ysgolion yr 21ain Ganrif - Ysgol Brynsiencyn	203,000	258,443	55,443	127	(27)		
Ysgolion yr 21ain Ganrif - Ysgol Esgeifog	50,000	0	(50,000)	0	100		Oherwydd ailbroffilio'r cynllun a dyraniad newydd a roddwyd yn 2019/20, nid oes angen unrhyw lithriad. Mae'r tanwariant o ganlyniad i oedi i'r rhaglen yn sgil ailadrodd y broses ymgynghori.
Ysgolion yr 21ain Ganrif - Estyniad Ysgol Y Graig	350,000	10,813	(339,187)	3	97		Oherwydd ailbroffilio'r cynllun a dyraniad newydd a roddwyd yn 2019/20, nid oes angen unrhyw lithriad. Mae'r tanwariant o ganlyniad i oedi i'r rhaglen yn sgil ailadrodd y broses ymgynghori.
Ysgolion yr 21ain Ganrif - Ysgol Bro Seiriol	0	1,525	1,525	0	100		
Ysgolion yr 21ain Ganrif - Adeilad Newydd Llangejni	5,233,000	421,172	(4,811,828)	8	92		Oherwydd ailbroffilio'r cynllun a dyraniad newydd a roddwyd yn 2019/20, nid oes angen unrhyw lithriad. Mae'r tanwariant o ganlyniad i oedi i'r rhaglen yn sgil ailadrodd y broses ymgynghori.
Grant Cyfalaf Dechra'n Deg	31,767	32,446	679	102	(2)		
Hylendid merchaid mewn ysgolion	17,016	17,145	129	101	(1)		
Cyfanswm	12,225,811	7,232,863	(4,992,948)	59	41	0	
Economaidd ac Adfywio							
Porth Twristiaeth	1,397,980	92,574	(1,305,406)	7	93	280,000	Oherwydd ailbroffilio'r cynllun a dyraniad newydd a roddwyd yn 2019/20, dim ond £280k o lithriad sydd ei angen, a bydd yn cael ei gyllido trwy grantiau. Y rheswm am y tanwariant yn 2018/19 oedd oherwydd amseriad derbyn cymeradwyaeth grant.
Isadeiledd Strategol Caerbybi	1,370,000	211,018	(1,158,982)	15	85	299,000	Oherwydd ailbroffilio'r cynllun a dyraniad newydd a roddwyd yn 2019/20, dim ond £299k o lithriad sydd ei angen, a bydd yn cael ei gyllido trwy grantiau. Y rheswm am y tanwariant yn 2018/19 oedd oherwydd y broses ail-dendro.
Isadeiledd Strategol Llangejni	3,357,000	3,250,214	(106,786)	97	3	106,000	Gwnaed cynnydd rhagorol yn 2018/19. Bydd y cynllun yn cael ei gwblhau yn fuan yn 2019/20. Mae angen lithriad o £106k sy'n cael ei gyllido trwy Grantiau.
Buddsoddi i Arbed - System Gynllunio	69,350	12,224	(57,126)	18	82	57,000	Bydd y cynllun yn cael ei gwblhau yn fuan yn 2019/20, felly, mae angen y lithriad llawn o £57k a fydd yn cael ei gyllido o'r cronfeydd wrth g
Parc Morgludd	41,000	41,718	718	102	(2)		
Goleuadau LED Salix Canolfan Hamdden - Cadw	5,000	5,194	194	104	(4)		
Cwrs Golf Llangejni - Peiriant torri gwafr	4,500	4,500	0	100	0		
Cae Pel Droed 3G Llangejni	200,000	200,913	913	100	(0)		
Offer Fflitwydd Caerbybi	200,000	198,966	(1,034)	99	1		
Cyfanswm	6,644,830	4,017,321	(2,627,509)	60	40	742,000	
Prifffyrdd a Thrafnidiaeth							
Meysydd Parcio	12,920	0	(12,920)	0	100		
Cerbydau	150,000	118,045	(31,955)	79	21	31,955	Lithriad yn cael ei gyllido trwy dderbyniadau Cyfalaf.
Menter Benthycu Darbodus y Sir	1,532,800	1,529,626	(3,174)	100	0		
Gwaith Lliniaru Llifogydd ym Mwymares (LIC)	954,290	414,764	(539,526)	43	57	539,526	Mae'r tanwariant oherwydd bod y prif contractwr wedi mynd i ddwylo'r gweinyddwyr. Bydd y cynllun yn cario ymlaen yn 2019/20 gyda'r lithriad yn cael ei gyllido 85% grantiau allanol a 15% Benthycu â Chefnogaeth.
Gwaith Lliniaru Llifogydd ym Mhentraeth (LIC)	200,000	0	(200,000)	0	100	200,000	Mae Llywodraeth Cymru wedi dyrannu cyllid ar gyfer cynllun Lliniaru Llifogydd Nant y Felin, Penraeth o fewn eu rhaglen ar gyfer blwyddyn ariannol 2019/20. Fodd bynnag, mae cynnig ffurfiol yn amodol ar yr Awdurdod yn gwneud cais unwaith mae'r holl ganiatadau a phrisiau tendr mewn lle i ddechrau'r gwaith. Ar hyn o bryd, disgwylir y bydd y gwaith yma yn mynd allan i dendr ym Mehefin/Gorffennaf a'r gwaith adeiladu yn cychwyn ym mis Hydref. Bydd y cynllun yn cario ymlaen yn 2019/20 gyda'r lithriad yn cael ei gyllido 85% grantiau allanol a 15% Benthycu â Chefnogaeth.
Prifffyrdd Newydd Wylfa Newydd	12,000,000	0	(12,000,000)	0	100		Mae'r tanwariant oherwydd bod yr holl waith wedi'i atal ar y prosiect hwn ar hyn o bryd.
Teithio Actif	175,000	56,913	(118,087)	33	67		Y rheswm am y tanwariant oedd i Lywodraeth Cymru roi sêl bendith hwyr i Fap Rhydwaith Integredig Teithio Llesol Ynys Môn. Ni chafodd ei dderbyn tan yn hwyr yn y flwyddyn, felly, nid oedd modd defnyddio'r gyllideb yn llawn. Mae Ynys Môn wedi derbyn cyllid newydd ar gyfer Teithio Llesol yn 2019/20, felly, mae'r prosiect yn parhau.
Ffordd Gyswilt Llangejni	1,671,000	2,078,552	407,552	124	(24)		Roedd y gorwariant o ganlyniad i brynu tir a gafodd ei gyllido trwy grant ychwanegol.
Grant Tais Oriol Môn, Lôn Las a Dingle	128,000	129,811	1,811	101	(1)		
A545 Bwymares	120,000	104,091	(15,909)	87	13	15,909	Lithriad yn cael ei gyllido gan dderbyniadau Cyfalaf.
Grant Diogelwch Lôn	220,000	200,997	(19,003)	91	9		Tanwariant oherwydd bod y contractwr wedi mynd i ddwylo'r gweinyddwyr.
A545 Astudiaeth gwydnwch	95,000	42,094	(52,906)	44	56	52,906	Lithriad yn cael ei gyllido gan dderbyniadau Cyfalaf.
Gwaith llifogydd Llangejni	75,000	73,912	(1,088)	99	1		
Parcio a theithio Gaerwen	59,000	59,000	0	100	0		
Hyb Porth Caerbybi	287,000	287,144	144	100	(0)		
Isadeiledd Porthladd Caerbybi	596,000	596,000	0	100	0		
Salix Rhan 2 - Goleuadau Stryd	105,130	104,881	(249)	100	0		
Salix Rhan 3 - Goleuadau Stryd	264,000	258,971	(5,029)	98	2		
Cyfanswm	18,645,140	6,054,801	(12,590,339)	32	68	840,296	

Gwasanaeth	Cyllideb Flynyddol (£)	Cyfanswm Gwariant (£)	Cyfanswm (Tan) / Gorwariant (£)	% y Gyllideb Flynyddol sydd wedi ei gwario	% Amrywiad	Tanwariant i'w gario ymlaen i 2019/20 (£)	Sylwadau
Rheoli Gwastraff							
Pont Pwyso Newydd	30,590	28,995	(1,595)	95		5	
Offer newydd Penhesgyn	55,000	55,000	0	100		0	
Cyfanswm	85,590	83,995	(1,595)	98		2	0
Eiddo							
Adnewyddu Asedau Cyfredol	406,930	234,395	(172,535)	58		42	172,535
Eiddo - Buddsoddi i Arbed	250,000	225,683	(24,317)	90		10	24,317
Neuadd y Sir - Ystafell newydd hyfforddiant	7,400	7,365	(35)	100		0	Bydd y llithriad yn cael ei gyllido trwy'r gronfa Gyfalaf wrth gefn.
Mynwent Llanddona	0	6,155	6,155	0		100	
Mân-ddaliadau	207,000	223,708	16,708	108		(8)	Cafodd y gorwariant ei gyllido trwy gyfraniadau allanol.
Cyfanswm	871,330	697,306	(174,024)	80		20	196,852
Trawsnewid							
TGCh - Isadeiledd Craidd	182,700	189,462	6,762	104		(4)	
TGCh - Adnewyddu Cyfrifiaduron	121,000	123,657	2,657	102		(2)	
TGCh - Mudo System Etifeddiaeth	20,000	29,924	9,924	150		(50)	
TGCh - Trwydded MS	106,000	104,870	(1,130)	99		1	
System CRM - Buddsoddi i Arbed	105,640	0	(105,640)	0		100	105,000
Cyfanswm	535,340	447,914	(87,426)	84		16	105,000
Cynllunio							
Prosiect Hyb Neuadd y Farchnad, Caerdybi	2,225,000	1,788,291	(436,709)	80		20	300,000
THI Rhan 2	50,000	50,860	860	102		(2)	
Cyfanswm	2,275,000	1,839,151	(435,849)	81		19	300,000
Gwasanaethau Oedolion							
ICF	731,000	137,991	(593,009)	19		81	Ni chollwyd unrhyw grantiau ar y prosiect hwn. Roedd un cynllun heb fynd yn ei flaen, felly, cafodd y cyllid grant ei amnewid i gyllido Prosiect Cyfalaf arall. Roedd y tanwariant a oedd yn weddill yn ymwneud â gwariant y Bwrdd Iechyd Lleol.
Wifi Canolfan Byron - Buddsoddi i Arbed	8,750	11,484	2,734	131		(31)	
Seiriol	1,000,000	0	(1,000,000)	0		100	Mae'r Cynllun Cyfalaf hwn yn debygol o fynd yn ei flaen yn y dyfodol a bydd yn cael ei gyllido o ffynonellau eraill.
Garreglwyd	15,420	18,577	3,157	120		(20)	
Cyfanswm	1,755,170	168,051	(1,587,119)	10		90	0
Cyfanswm	62,881,231	30,677,638	(32,203,593)	49		51	3,064,534